

1. **Did you attend any language course before entering the University?**
2. **What language course or school in your town would you recommend to a person who would like to brush up or expand on his/her English?**

Пропоновані вправи дають учням можливість свідомо засвоювати іншомовний матеріал, продемонструвати свої уміння, виявити ініціативу, проаналізувати точки зору інших і таким чином збагатити свій власний життєвий досвід, розширити мовну, мовленнєву та соціокультурну компетенцію. Особливістю використання таких видів роботи на уроці є систематичність і послідовність.

Висновок. Аудіювання – важливий елемент кожного уроку, який сприяє розширенню словникового запасу учнів, зростанню їх комунікативної активності, підвищенню інтересу до процесу навчання. Як вид мовленнєвої діяльності, воно маж чітко виражену комунікативну спрямованість, розвиває навички говоріння, критичного осмислення інформації, сприяє розвитку логіки. При цьому слід використовувати такі елементи методики іншомовного навчання: комунікативна обстановка; наближеність навчальної комунікації до реальної; оволодіння іноземною мовою в ході творчої діяльності; наявність ситуативної позиції; насиченість спілкування; особистісно орієнтоване спілкування; активізація резервних можливостей особистості і колективу; варіативність навчальних методів і прийомів; ефективна співпраця вчителя і учня.

ЛІТЕРАТУРА

1. Николаева С.Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник. – К., 2009. – 306 с.
2. Орлова І.О. Інноваційні підходи до викладання іноземних мов / І.О. Орлова // Нові технології навчання: наук.-метод. збірник; ред. кол.: В.О. Зайчук (гол. ред.), О.Я. Савченко, О.І. Ляшенко [та ін.]. – К., НМЦ ВО, 2001. – Вип. 31. – 2006. – С. 135-140.
3. Ціпан Т.С. Розвиток комунікативних здібностей учнів при вивченні англійської мови / Т.С. Ціпан // Іноземні мови. – 2005. – №2. – С. 51-56.
4. Карневская Е.Б. Учимся слушать и понимать английскую речь: учеб. пособие / У.Б. Карневская, Н.А. Павлович, В.В. Лопатько. – [4-е изд.]. – Минск: Ж Аверсэп, 2012. – 228 с.: ил.: 1 CD.
5. Bachman L. Fundamental Consideration in Language Testing / L. Bachman. – Oxford: Oxford University Press. – 2006. – 128 p.

М.П. ИЛЬЧУК. АУДИРОВАНИЕ КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ КОММУНИКАТИВНЫХ СПОСОБНОСТЕЙ

Резюме. В статье раскрываются особенности работы учителя английского языка в развитии коммуникативных способностей учеников. Внимание сосредоточено на использовании аутентичного текста представленного в звукозаписи носителя английского языка и разработанного комплекса упражнений для контроля прослушанного и организации коммуникативных актов.

Ключевые слова: коммуникация, коммуникативная компетенция, коммуникативный подход, аутентичный текст, аудирование.

M.P. IL'CHUK. LISTENING COMPREHENSION AS A KEY WAY OF DEVELOPING OF COMMUNICATIVE SKILLS IN STUDENTS

The summary. The article deals with the peculiarities an English teacher in developing communicative skills in students. The attention is focused on the authentic text audio recorded by a native speaker, and a set of exercises developed to control the level of student's listening comprehension and organizing communicative activities.

Key words: communication, communicative competence, communicative approach, authentic text, listening comprehension.

Одержано редакцією 26.03.2015 р.

УДК: 373. 5. 016.: 81' 243 (7)

О.В. БЕЗКОРОВАЙНА, О.В. КОВАЛЬЧУК

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ АСОЦІАТИВНИХ СИМВОЛІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ПОЧАТКОВОМУ СТУПЕНІ

Резюме. У статті розкрито сутність поняття «асоціації», обґрунтовано доцільність використання методу асоціативних символів як ефективного методу засвоєння лексичного матеріалу та стимулювання пізнавальної активності учнів початкової школи на уроках англійської мови.

Ключові слова: метод асоціативних символів, асоціація, пізнавальна активність.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Оновлення змісту навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах пов'язується насамперед із деякими змінами в стратегічних напрямках розвитку сучасної шкільної освіти – спрямуванням навчальної діяльності на вироблення в учнів необхідних життєвих компетентностей, що у майбутньому давали б можливість випускникам школи комфортно почуватися в сучасному світовому мультинаціональному просторі. Це об'єктивно зумовлено низкою чинників, пріоритетним серед яких є тенденція на постійну глобалізацію та інтенсифікацію розвитку міжнародних контактів у різноманітних сферах життєдіяльності. Важливе місце в цих трансформаційних процесах належить

питанню визначення та реалізації оновленого змісту навчання. Першочергово це забезпечується активною переорієнтацією шкільної іншомовної освіти на комунікативно-діяльнісне, особистісно орієнтоване та культурологічне спрямування навчального процесу [5, 24]. Саме цей аспект змушує різнобічно переосмислити теоретичні підходи до вибору ефективніших технологій, методів та засобів навчання іноземної мови.

Одним із кроків підвищення ефективності навчання є впровадження можливості навчання дітей англійської мови шляхом використання методу асоціативних символів як одного з ефективних методів інноваційних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. При дослідженні нашої теми опрацьовано та проаналізовано наукові праці українських та іноземних дидактів, методистів, вчителів. Зокрема: Hamamdjian Sh. "Play and Learn English", М.К. Василенко, Т.М. Шкваріна. С.В. Гулько, Л.Є. Гусак. Кожний із дослідників проблеми застосування методу асоціативних символів у навчальному процесі викладає свій авторський підхід, але всі науковці сходяться в тому, що застосування даного методу у процесі навчання активізує навчально-пізнавальну діяльність молодших школярів, сприяє розвитку їх творчого мислення.

Незважаючи на дослідження психологів, дидактів і методистів, що засвідчують необхідність використання методу асоціативних символів у процесі навчання англійської мови учнів початкової школи, більшість вчителів, як засвідчує власний досвід, проходження різних видів практик у загальноосвітніх навчальних закладах, нехтують вищезазначеними технологіями.

Отже, з огляду на вищесказане, існує необхідність обґрунтування доцільності використання методу асоціативних символів у процесі вивчення лексичних одиниць англійської мови учнями початкової школи.

Метою статті є розкриття можливості опрацювання лексичних одиниць шляхом використання методу асоціативних символів та обґрунтування доцільності використання даного методу навчання англійської мови на початковому етапі у сучасній школі.

Завдання:

1. Розкрити переваги опрацювання лексичного матеріалу посередництвом використання методу асоціативних символів;
2. Представити розробку кодової мови уявлень та асоціацій, тобто асоціативних символів до лексичних одиниць.

Виклад основного матеріалу дослідження. В основі асоціативного навчання – асоціативне засвоєння матеріалу, тобто опанування його через асоціації.

Поняття «асоціація» виникло дуже давно й пов'язане з іменами Аристотеля і Платона. Так, уже Платон говорив про випадки пригадування за схожістю й суміжністю. Аристотель же стверджував, що образи, які виникають без видимої зовнішньої причини, є продуктами асоціацій. Саме його вважають засновником першої класифікації асоціацій: асоціації за схожістю, асоціації часової послідовності й асоціації за контрастом [4, 152].

Лінгвістичне зацікавлення асоціаціями розпочалося набагато пізніше та пов'язане з виникненням психолінгвістики. Психологічний підхід до мови чітко окреслився вже в дослідженнях лінгвістів другої половини XIX ст., так званому психологічному мовознавстві [1, 4].

Відомий психолінгвіст Наом Хомський наголошував, що ми народжуємося із здатністю засвоювати будь-яку мову швидко та без проблем і зберігаємо цей талант приблизно до 11-12 років. За умов правильної організації навчання діти молодшого шкільного віку, не знаючи граматичних правил, можуть дуже швидко опанувати іноземну мову до рівня елементарного володіння, оскільки сенситивність цих дітей до засвоєння мов є дуже високою, адже в цей період можливе стрімке вироблення мовленнєвих навичок [4, 156].

Оволодіння найбільш уживаною лексикою в межах визначеної тематики і сфери спілкування найкраще відбувається за допомогою іграшок, предметів та картинок. Принцип розвиваючого навчання, що покладений в основу сучасного навчання іноземної мови, припускає розвиток розумових здібностей дитини різними природними для цього віку шляхами. Моторика дрібних м'язів рук безпосередньо пов'язана з діяльністю мозку. Вирізанні ножицями, розмальовування картинок, виліплювання, складання пазлів, наклеювання стікерів та подібні види діяльності сприяють кращому запам'ятовуванню слів, виразів іноземної мови [2, 105]. До того ж, діти сприймають та пізнають оточуюче дотиком. Необхідно дозволяти їм торкатися іграшок, предметів, тримати в руках картки, предмети, картинки, а також малювати, виготовляти наочність своїми руками. У процесі навчання англійської мови однією з основних проблем є засвоєння та збереження в пам'яті лексичного матеріалу. Робота розпочинається, як правило, із семантизації, тобто розкриття значення нових лексичних одиниць

Метод асоціативних символів – кодова мова уявлень і асоціацій. Це метод, під час використання якого значення нового мовного явища (лексичного або граматичного) розкривається через утворення асоціативних образів (символів), при якому той, хто навчає, і той, кого навчають, працюють у межах визначеної конвенції, тобто за домовленістю, створюючи образи-символи й адаптуючи їх до різних ситуацій [3, 320].

Метод асоціативних символів передбачає вивчення лексичних одиниць через імітацію, максимально наближену до реальності. Це ігровий метод, який поліпшує сприйняття і відтворення інформації, базуючись на властивому кожній дитині вмінні уявляти й фантазувати. Завдяки яскравій дитячій уяві створюються образи будь-якої лексичної чи граматичної одиниці. Дитина значно швидше запам'ятовує іноземне слово, якщо воно пов'язане з конкретним образом або дією [4, 157].

Запропонований метод асоціативних символів можна застосувати при вивченні майже будь-якої теми. Найпростіше використовувати даний метод при вивченні теми « Дикі та свійські тварини » і « Команди », тому що легко підібрати асоціацію. Наприклад, а bear – діти зображають перевалюючись з однієї ноги на іншу, а

giraffe – піднімаючи руки вгору і витягуючи шию; а dog – приставлені до голови дві руки асоціюються з вухами собаки; а chick – зігнуті руки в ліктях, імітуючи маленькі крильця курчати.

Образи – символи до предметів дій чи явищ – це виявлення творчої фантазії вчителя. Кожен педагог може по-своєму імітувати поданий предмет чи явище. Головне, щоб імітація була наближена до реальної дійсності, а також, щоб учні розуміли вчителя, а він – учнів.

Під час вивчення теми « Моя сім'я » можна запропонувати такі асоціації:

1. A mother – дві долоні міцно притиснуті до грудей.
2. A father – махаємо вказівним пальчиком.
3. A sister – дві руки підняті вгору, імітуючи танцювальні рухи.
4. A brother – штовхаємо м'ячик однією ногою.

Пропонуємо асоціативні образи – символи до лексичних одиниць з теми « Професії »:

1. A singer – дві руки зігнуті в кулак імітують мікрофон.
2. A dancer – імітація танцювальних рухів.
3. A teacher – однією рукою імітуємо указку, іншою – книги.
4. A builder – зображуємо горизонтально дві долоні, міняючи одна одну.
5. A doctor – імітуємо процес введення ін'єкції
6. A clown – дві руки притиснуті до голови, імітуючи щасливе обличчя.
7. A housewife – імітуємо процес підмітання підлоги.

Від ефективності та цілеспрямованості цього етапу залежить уся подальша робота над лексикою, тому педагог має обрати найефективніший спосіб презентації нових слів відповідно вікових особливостей дітей.

Одним із найважливіших аспектів оволодіння дитиною англійською мовою є ознайомлення її з алфавітом. Крім цього, знання алфавітних назв літер допоможе дитині зі слуху написати невідоме слово, якщо воно буде вимовлено по буквах. Тому пропонуємо техніку застосування методу асоціативних символів при вивченні алфавіту. Наприклад:

A a – дах одного чарівного палацу; (складаємо руки, імітуючи дах);

B b – буква, яка має два животики; (зображуємо коловими пів обертами);

C c – бублик, який відкусили, нам не сподобався і віддали мамі; (зображуємо бублик, кусаємо його і віддаємо);

E e – буква, яка має три зубчики (зображуємо три пальці однієї руки);

R r – буква R, вона така – любить копати м'яча; (копаємо м'яч однією ногою);

K k – буква K завжди голодна і ротик відкриває; (рух руками чи долонями рук);

L l – буква завжди піднімає руку (діти піднімають руку);

S s – подібна на змію; (зображуємо однією рукою, вихиляючи ніби повзе змія);

I i – наче свічка, доторкнешся пече; (зображуємо одного пальчика і повторюємо ай ай);

Вивчення літер англійського алфавіту супроводжується імітацією поданою вище та активним повторенням літери.

Переваги використання методу асоціативних символів над традиційними методами:

1. З використанням методу асоціативних символів на ранньому етапі вивчення іноземної мови немає необхідності постійно використовувати метод перекладу для семантизації нової лексичної одиниці.
2. Збереження психічного і фізичного здоров'я.
3. Забезпечення свідомого вивчення лексичних одиниць.
4. Підвищення стійкості інтересу до вивчення англійської мови.
5. Налагодження і збереження творчої співпраці між вчителем та учнями.
6. Полегшення роботи педагога, оскільки дає змогу максимально зменшити використання постійно зростаючого обсягу наочності.

Педагогічна цінність методу асоціативних символів в тому, що це активний спосіб досягти багатьох освітніх цілей, а саме: введення учнів у життєві ситуації; опрацювання нового лексичного матеріалу, закріплення вивченого матеріалу, узагальнення та систематизації знань; залучення більшості у процес ігрового навчання; підвищення пізнавальної активності учнів на уроці та виховання інтересу до мови, яка вивчається, для покращення успішності навчання; релаксація після важкої вправи або іншого стомлюючого заняття та інші.

Висновки. Підсумовуючи розглянутий вище матеріал, можна зробити висновок, що систематичне і цілеспрямоване використання методу асоціативних символів як методу опрацювання лексичних одиниць англійської мови сприяє ефективному засвоєнню навчального матеріалу, значній активізації пізнавальної діяльності, розвитку інтересу до мови, яка вивчається, робить процес навчання веселим, цікавим і незабутнім.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бідюк І.В. Психологічні основи навчання іноземної мови у початковій школі / І.В. Бідюк (Електронний ресурс). – Режим доступу: <http://www.glavnyk.com.ua/PG UKR 20 04 2004.htm>. – Назва з екрану.
2. Василенко М. Граючись – виграємо / М. Василенко // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2003. – № 1. – С. 104-106.
3. Гунько С. Метод асоціативних символів – сучасний високоефективний метод вивчення іноземної мови на початковому етапі / С. Гунько // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2010. – №8. – С. 319-329.

4. Гусак Л.С. Мнемічна діяльність молодших школярів у процесі їх асоціативного навчання іноземної мови / Л.С. Гусак // Науковий вісник. – 2013. – № 39. – С. 150-158.
5. Освітні технології: навч.-метод. посібник / під ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.

О.В. БЕЗКОРОВАЙНАЯ, О.В. КОВАЛЬЧУК. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА АССОЦИАТИВНЫХ СИМВОЛОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ НА НАЧАЛЬНОЙ СТУПЕНИ

Резюме. В статье раскрыта сущность понятия «ассоциации», обоснована целесообразность использования метода ассоциативных символов как эффективного метода усвоения лексического материала и стимулирования познавательной активности учащихся начальной школы на уроках английского языка.

Ключевые слова: метод ассоциативных символов, ассоциация, познавательная активность.

O.V. BEZKOROVAYNA, O.V. KOVALCHUK. USING THE METHOD OF ASSOCIATIVE SYMBOLS DURING THE PROCESS OF LEARNING FOREIGN LANGUAGE AT PRIMARY SCHOOL

The summary. The article reveals the essence of the concept of "association", the expediency of using the method of associative symbols as an effective method of lexical material and stimulate cognitive activity of primary school students in English lessons.

Key words: method of associative symbols, association, cognitive activity.

Одержано редакцією 01.04.2015 р.

УДК: 373. 5. 016: 81' 243 (07): 004. 738. 5

О.В. БЕЗКОРОВАЙНА, К.Р. БАГНЮК

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ) У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Резюме. У статті розкрито суть понять «інформаційні технології», «інформаційно-комунікаційні технології», погляди на сучасні технології науковців, суть застосування інформаційно-комунікативних технологій на уроках іноземної мови у старших класах. Обґрунтована доцільність використання засобів синхронної та асинхронної комунікації під час вивчення іноземних мов. Визначено роль Інтернет-технологій у навчально-виховному процесі сучасної школи.

Ключові слова: сучасні інформаційні технології, інформаційно-комунікаційні технології, засоби синхронної комунікації, засоби асинхронної комунікації, Інтернет-ресурс, Інтернет-технологія.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Визначення сучасного етапу розвитку суспільства, інтенсивний розвиток сучасних інформаційно-комунікативних технологій, визнання необхідності навчання протягом всього життя людини – все це визначає необхідність широкого використання інформаційних технологій в системі освіти в цілому та при викладанні іноземної мови зокрема. Це не тільки нові технічні засоби, але і нові форми та методи викладання, новий підхід до процесу навчання. Використання інформаційно-комунікативних технологій (далі – ІКТ) у викладанні іноземної мови дозволяє інтенсифікувати освітній процес, прискорити передачу знань і досвіду, а також підвищити якість навчання й освіти.

На сьогодні, англійська мова стала мовою глобального спілкування (у зв'язку із загальною комп'ютеризацією), тому основною метою навчання іноземних мов є формування і розвиток комунікативної культури школярів, навчання практичному оволодінню іноземною мовою. Активний та ефективний розвиток комунікативних навичок буде відбуватися лише за умов створення ситуацій практичного використання мови як засобу міжкультурного пізнання та взаємодії [6]. В цьому вчителям допомагають Інтернет-технології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом помітно зросла кількість досліджень, предметом яких стало використання ІКТ у навчальному процесі. Цій темі в Україні присвячені дослідження таких науковців, як В.Ю. Биков, Я.В. Булахова, О.М. Бондаренко, В.Ф. Заболотний, Г.О. Козлакова, О.А. Міщенко, О.П. Пінчук та ін. Розробкою і впровадженням у навчальний процес нових інформаційних технологій активно займаються такі дослідники як Полат Е.С., Дмитрєєва Е.И., Новиков С.У., Полілов Т.А., Цветкова Л.А. та багато ін.

Останні праці, що стосуються проблеми використання ІКТ в освітньому процесі, все більше свідчать про необхідність використання інформаційно-комунікативних технологій під час освітнього процесу, які відкривають широкі горизонти можливостей [8, 124]. У зарубіжних наукових публікаціях останніх років розглядаються різні питання, що стосуються проблем використання ІКТ. Так, Carmen Vera [9, 34] свідчить про велику кількість можливостей, які досягаються завдяки використанню мережі Інтернет та мультимедійних навчальних програм.

В ході дослідження даної теми опрацьовано та проанізовано праці С.В. Фадєєва, Є.Л. Носенко, О.І. Руденко-Моргун, Carmen Vera, Malin F., Torges M.-H. У більшості публікацій науковці пропонують свій досвід роботи, погляди та поради щодо використання інформаційних технологій у школі, проте всі думки зводяться до одного: організація навчальної діяльності на уроках іноземної мови за допомогою інформаційних технологій – процес складний, тому потребує не автоматичного введення, а творчого застосування. Необхідно, щоб кожен викладач зрозумів просту думку: комп'ютер у навчальному процесі – не механічний педагог, чи заступник, аналог викладача, а засіб навчання учнів, що підсилює і розширює можливості його навчальної